

Vejledende udtalelse om affaldsbekendtgørelsens krav om høj reel genanvendelse og dokumentation for reel genanvendelse – Virksomheder

1. Formål

I forbindelse med revision af affaldsbekendtgørelsen¹ pr. 1. januar 2021, har Miljøstyrelsen oplevet efterspørgsel på en vejledende udtalelse, der belyser kravet om høj reel genanvendelse og dokumentationskravet for den reelle genanvendelse.

Den vejledende udtalelse retter sig mod alle virksomheder, som skal af med affald (affaldsproducerende virksomheder), og mod virksomheder (affaldsindsamlingsvirksomheder eller affaldsbehandlingsanlæg), som afhenter eller modtager affald fra virksomheder. Herudover belyser vejledningen aktørernes ansvar for håndteringen af affaldet og pligten til at sikre høj reel genanvendelse. Den vejledende udtalelse falder i to dele. 1. del belyser dokumentationskravet for reel genanvendelse, og 2. del belyser opgørelse af høj reel genanvendelse.

Miljøstyrelsens udtalelser er vejledende, og angiver retningslinjer for at foretage vurderingen, men er ikke bindende for vurderingen.

2. Baggrund

Affaldsproducerende virksomheder er forpligtet til at sortere deres erhvervsaffald i overensstemmelse med affaldsbekendtgørelsens kapitel 9. Herunder gælder der en forpligtelse for affaldsproducerende virksomheder til at sikre, at affald, der kan genanvendes, også bliver genanvendt.

Affaldsbekendtgørelsen har fra 2021 udvidet omfanget af affaldsfraktioner, der skal sorteres og genanvendes, og har skærpet kravet til genanvendelse fra, at affald sorteres til genanvendelse til at det faktisk bliver genanvendt (reel genanvendelse). Fremover er den reelle behandling af affaldet således afgørende for, om affaldet er genanvendt. På anmodning fra kommunen skal virksomheden dokumentere hvor stor en del af de enkelte affaldsfraktioner, der reelt bliver forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt.

Reglerne sikrer parallelitet mellem krav til de kommunale affaldsordninger, som fremgår af affaldsbekendtgørelsens kapitel 6, og virksomheders håndtering af genanvendeligt erhvervsaffald.

"Høj" reel genanvendelse signalerer en tilskyndelse til at vælge genanvendelsesplanlægning, der genanvender mest muligt af den indsamlede mængde affald.²

¹ Bekendtgørelse nr. 2159 af 9. december 2020 om affald. Pr. 1. januar 2022 er en ny affaldsbekendtgørelse trådt i kraft, bekendtgørelse nr. 2512 af 10. december 2021 om affald, der viderefører reglerne om reel genanvendelse.

² Høringsbrev af 2. september 2020 over udkast til affaldsbekendtgørelsen over udkast til affaldsbekendtgørelsen.

3. Dokumentation for høj reel genanvendelse

Dokumentationsforpligtigheden for reel genanvendelse af virksomhedernes affald påhviler den affaldsproducerende virksomhed, jf. affaldsbekendtgørelsens § 60, stk. 5.

Efter affaldsaktørbekendtgørelsen³ § 24, stk. 1, kan en affaldsproducerende virksomhed overdrage affaldet til bl.a. et genanvendelses anlæg eller en indsamlingsvirksomhed. Indsamlingsvirksomheden eller genanvendelses anlægget overtager herefter den affaldsproducerende virksomheds ansvar efter affaldsbekendtgørelsen til at sikre en høj reel genanvendelse af affaldet, samt på anmodning fra kommunen at dokumentere, hvor stor en del af de enkelte affaldsfraktioner, der reelt bliver forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt, jf. affaldsaktørbekendtgørelsens § 25, stk. 1. I det tilfælde er det således ikke de affaldsproducerende virksomheder, der skal dokumentere, hvor meget af affaldet, der reelt genanvendes. Affaldsproducerende virksomheder skal alene dokumentere, at de sorterer affaldet i deres virksomhed i overensstemmelse med affaldsbekendtgørelsens regler, herunder reglerne om husholdningslignende erhvervsaffald, og at de har en aftale med en indsamler eller et genanvendelses anlæg om at afhente eller modtage virksomhedens affald.⁴

3.1. Krav til affaldsindsamlere og affaldsbehandlere

Indsamlingsvirksomheder og genanvendelses anlæg, der modtager sorteret erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse, overtager således den affaldsproducerende virksomheds ansvar til at sikre en høj reel genanvendelse af affaldet. Den affaldsproducerende virksomhed kan i aftalen med indsamlingsvirksomheden/genanvendelses anlægget forpligte denne til at dokumentere genanvendelsen af affaldet over for affaldsproducenten.

Det er den pågældende indsamlingsvirksomhed eller det genanvendelses anlæg, der håndterer affaldet, der på anmodning fra kommunen (Affaldstilsynet) eller Energistyrelsen skal kunne dokumentere håndteringen, herunder genanvendelsen, af affaldsproducentens affald, jf. affaldsaktørbekendtgørelsen § 25, stk. 5.

Forpligtelsen til at sikre høj reel genanvendelse kan skrives ind i aftalen med indsamlingsvirksomheden eller genanvendelses anlægget. Miljøstyrelsen anbefaler følgende vejledende punkter, der kan indarbejdes i aftalen:

- Beskrivelse af affaldsfraktionen, der skal håndteres. Herunder evt. ordningens tilrettelæggelse, anvendt sorteringsvejledning, og kendte udfordringer med fraktionen.
- Beskrivelse af hvordan indsamlingsvirksomheden/genanvendelses anlægget håndterer affaldet, herunder non-target materialer (dvs. det frasorterede affald, der ikke er en del af den egentlige affaldsstrøm – f.eks. metal i særskilt indsamlet glasaffald).
- Hvordan dokumenteres der over for kommunen.
- Hvordan der skal indberettes til Affaldsdatasystemet, og hvordan det sikres, at indberetningen er korrekt.

Der er i affaldsbekendtgørelsens bestemmelser ikke et konkret krav til, hvordan dokumentationen skal indhentes, og hvordan eller hvor ofte der på anmodning fra kommunen skal dokumenteres, hvor stor en del af de enkelte affaldsfraktioner der reelt bliver forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt. Dog skal dokumentationen som minimum indeholde dokumentation for, hvor meget af

³ Bekendtgørelse nr. 2097 af 14. december 2020 om affaldsregulativer, -gebyrer og -aktører m.v.

⁴ Der henvises i øvrigt til kapitel 1.4. i høringsnotat af 9. december 2020 til affaldsbekendtgørelsen om kommende ændringer på området. Høringsnotatet kan findes på www.hoeringsportalen.dk.

det indsamlede affald, der reelt er genanvendt, dokumentation for typen og mængden af afhentet affald.

Miljøstyrelsen vurderer, at der kan lægges vægt på både konkrete målinger og på sorteringen og afsætningen af affaldet i overensstemmelse med både formelle og markedsvedtagne standarder for affald til specifikke genanvendelsesformål. Dokumentation kan ske løbende via elektroniske medier, hvor den affaldsproducerende virksomhed kan logge på og se status for mængde og genanvendelse, via mails eller på papir, f.eks. i forbindelse med en årlig opgørelse. Det anbefales, at kommunen højst en gang årligt efterspørger denne dokumentation.

Miljøstyrelsen har identificeret nogle vejledende principper for, hvordan kravet om høj reel genanvendelse kan dokumenteres:

Kvalitetsstyring

Høj reel genanvendelse bør sikres ved, at indsamlingsvirksomheden eller genanvendelses anlægget har en beskrevet arbejdsgang og et kvalitetsstyringssystem, som kan sikre, at alle fraktionerne sorteres korrekt, opgøres og at informationen om den reelle genanvendelse indhentes, registreres og kommunikeres korrekt til virksomheden, hvis den ønsker dette. Samtidig skal det også sikres, at det genanvendelige frasorterede non-target materiale sendes til genanvendelse.

Modtagekontrol

Indsamlingsvirksomheder og genanvendelses anlæg udfører modtagekontrol. Det omfatter kontrol ved afhentningen af affaldet og ved modtagelsen på anlægget. Kontrollen sikrer, at det affald, der modtages lever op til de rammer, der er for modtagelsen af det pågældende affald i forhold til aftalen med affaldsproducenten.

Registrering

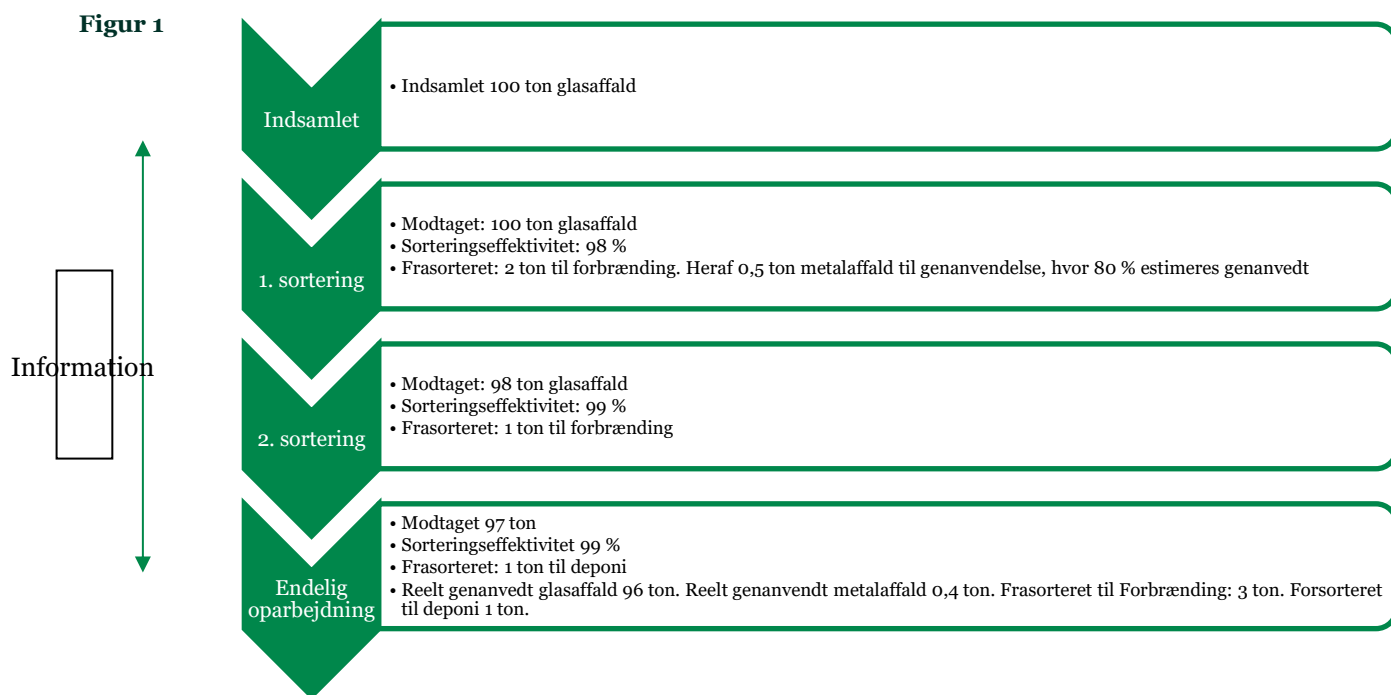
Indsamlingsvirksomheder og genanvendelses anlæggene skal opgøre, hvor meget affald de modtager fra den enkelte kunde. Virksomhederne skal opgøre hvilke mængder de sender videre til hhv. forberedelse til genbrug, genanvendelse, energiudnyttelse, deponering eller særlig behandling, og sikre, at indrapporteringen til Affaldsdatasystemet iht. bekendtgørelse om Affaldsdatasystemet⁵ er korrekt – herunder, type, mængde, behandling og affaldsproducent.

4. Opgørelse af høj reel genanvendelse

Ideelt set skal dokumentationen for den faktiske genanvendelse måles ift. definitionen på reel genanvendelse. Målingen skal derfor foretages ved indgangen til den behandling, som omdanner affaldet til et produkt, materiale eller stof, som ikke er affald. Dette princip gælder alt affald. I praksis vil der ofte skulle måles på de målepunkter, der er beskrevet i affaldsbekendtgørelsens bilag 8. Det forudsætter, at viden om det behandlede affald formidles fra slutgenanvendelses anlæggene gennem håndteringskæden tilbage til kommunen. For non-target materialer (det frasorterede affald, der ikke er en del af den egentlige affaldsstrøm – fx metal i kildesorteret glasaffald), bør der også foreligge dokumentation for, hvilket affaldsmaterialer der er tale om, og hvor meget af dette, der er genanvendt. Genanvendelse af non-target materialer tælles ikke med i opgørelsen og/eller genanvendelsesprocenten for target materialer. Genanvendelse af non-target materialer skal opgøres særskilt.

⁵ Bekendtgørelse nr. 2078 af 10. november 2021 om Affaldsdatasystemet.

Figur 1 viser hvilken informationsudveksling der vurderes at være nødvendig for at beregne, hvor meget affald, der reelt er genanvendt. Det er første modtager, der skal indsamle oplysninger om sorteringseffektiviteten under 1. og evt. 2. sortering samt sorteringseffektiviteten hos den endelige oparbejder inden målepunktet for reel genanvendelse. Ved at kende effektiviteten fra de forskellige behandlingsled er det muligt for indsamlingsvirksomheden eller genanvendelses anlægget at beregne den reelle genanvendelse af det indsamlede affald.

Ovenstående kan opgøres på forskellige måder. Enten via batchkørsel af den enkelte virksomheds affald – eller batchkørsel af affald med samme kvalitet, hvilket ofte er uforholdsmæssigt dyrt som standardprocedure. En anden mulighed er, at der ses på modtagervirksomhedens generelle affaldsstrømme og/eller udvikles tabsprocenter, der er koblet med kvalitetsstandarder for det affald, der er modtaget, hvilket uddybes i det følgende.

Tabsprocenter kan måles på den samlede mængde behandlet materiale egnet til genanvendelse, som er modtaget på det enkelte genanvendelses anlæg. Dvs. hvis affaldet er accepteret ved modtagekontrollen, så tæller det med som modtaget materiale af en given type, f.eks. pap. Affaldet udsorteres herefter i hhv. genanvendelige fraktioner og urenheder til forbrænding/deponering. Det er derfor ikke muligt at oplyse over for den enkelte kunde, hvad der præcist er sket med vedkommendes affald. Det er muligt at oplyse, hvad der er registeret modtaget som godkendte læs og som afviste læs og mængden af affald. Derudover er det muligt at oplyse fordelingen af affaldet, som det pågældende genanvendelses anlæg forventer at få ud af det affaldet og hvilke materialer, det fordeler sig over.

Miljøstyrelsen vurderer derfor, at anlægget kan beregne et gennemsnit for, hvor meget af det sorterede affald, der er genanvendt/sendt videre til oparbejdning/yderligere sortering og hvor meget, der er sendt til forbrænding/deponi. Det betyder, at når den reelle genanvendelse opgøres, beror opgørelsen på gennemsnitlige beregninger fra det/de enkelte anlæg i sorteringskæden frem til slutbehandleren.

Miljøstyrelsen vurderer, at der kan være forskel i kvaliteten af de affaldsfraktioner, som indsamles hos forskellige typer virksomheder, fx produktionsaffald/afklip i sammenligning med husholdningslignende affaldsfraktioner. I de tilfælde, hvor det er muligt, bør modtageren vurdere affaldet og kvalificere tabsprocenten ud over anlæggets generelle performance.

For at virksomheden kan beregne og dokumentere den reelle genanvendelse af indsamlet affald, er det derfor nødvendigt at kende til de beregnede gennemsnit fra alle led i behandlingsprocessen frem til den endelige genanvendelse. I en række tilfælde vil affaldet bestå af affald fra flere kilder eller håndteringskæden er for lang til, at informationen når hele kæden igennem. I disse tilfælde er det muligt, at datagrundlaget må baseres på et løsere grundlag, hvor generelle betragtninger ift. den forventede kvalitet af det indsamlede affald, sorteringen efter forskellige standarder og afsætningen af disse kan benyttes som grundlag for dokumentationen.

I forhold til en række affaldsfraktioner vurderer Miljøstyrelsen, at affaldets salgspris kan benyttes som indikator for affaldets kvalitet, og dermed hvor meget der reelt bliver genanvendt. Dette gælder f.eks. papir, pap, glas og metal, hvor markedet har udviklet faste standarder for kvaliteten af genbrugsmaterialerne. Der er således knyttet en kendt genanvendelsesproces til disse standarder.

Den affaldsproducerende virksomhed kan også have et ønske om en mere detaljeret dokumentation for håndteringen af deres affald end angivet ovenfor. Det kan f.eks. ske ved at holde virksomhedens affald for sig selv i et eller flere behandlingsled (batch-kørsel) og/eller kræve skriftlig dokumentation af fordelingen mellem genanvendeligt, forbrændingseget og deponeringseget affald i et eller flere behandlingsled. Det vil dog øge omkostningerne til affaldshåndteringen, og kan begrænse antallet af mulige behandlingsanlæg, da ikke alle anlæg af konkurrencehensyn ønsker at udlevere sådanne oplysninger.

4.1. Hvad kan regnes som høj reel genanvendelse?

I forbindelse med revisionen af affaldsbekendtgørelsen, har Miljøstyrelsen undersøgt den nuværende praksis på genanvendelsesmarkedet. Det er bl.a. undersøgt, hvad det gennemsnitlige tab er fra indsamlingen af affaldet til målepunktet for reel genanvendelse for en række tørre fraktioner. Det gennemsnitlige tab giver således et forsigtigt fingerpeg om hvor stor en andel af bestemte affaldsfraktioner, der kan forventes reelt genanvendt.

For seneste beregnede tabsrater henvises til Affaldsstatistikken⁶

kode	EAK-kode beskrivelse	Tabstrate
15 01 01	Papir- og papemballage	3 %
15 01 02	Plastemballage	54 %
15 01 03	Træemballage	9 %
15 01 04	Metalemballage	13 %
15 01 05	Kompositemballage	28 %
15 01 06	Blandet emballage	13 %
15 01 07	Glasemballage	4 %
15 01 11	Metalemballage indeholdende et farligt, fast, porøst stof (f.eks. asbest), herunder tomme trykbeholdere	13 %
20 01 01	Papir og pap	3 %
20 01 02	Glas	4 %
20 01 08	Bionedbrydeligt køkken- og kantineaffald	15 %
20 01 35	Kasseret elektrisk og elektronisk udstyr, bortset fra affald	35 %

⁶ Bilag 9 i Affaldsstatistikken

	henhørende under 20 01 21 og 20 01 23, som indeholder farlige bestanddele	
20 01 36	Kasseret elektrisk og elektronisk udstyr, bortset fra affald henhørende under 20 01 21, 20 01 23 og 20 01 35	35 %
20 01 38	Træ, bortset fra affald henhørende under 20 01 37	9 %
20 01 39	Plast	54 %
20 01 40	Metaller	13 %
20 02 01	Bionedbrydeligt affald	25 %

Det skal understreges, at overstående tabel viser Miljøstyrelsens forventning til tabsrater for husholdnings- og husholdningslignende affald. Der er betydelige variationer for den samlede tabsrate mellem indsamlingen og den reelle genanvendelse, ligesom der kan være betydelige forskelle i kvaliteten af den genanvendelse, som ender med at finde sted. De beregnede tabsrater er derfor kun vejledende, og det er op til den enkelte affaldsproducent/indsamlingsvirksomhed/genanvendelsesanstalt at vurdere, om genanvendelsen af det konkrete affald lever op til kravet om høj genanvendelse.